

PROGRAMACIÓ

5 ANYS

CEIP L'ILLA

ÍNDIX

1. Característiques i principis pedagògics de l'etapa
2. Característiques del grup
3. Objectius generals d'etapa
4. Sabers bàsics
5. Competències clau i competències específiques
6. Avaluació: observacions i documentacions pedagògiques
7. Situacions d'aprenentatge
8. Organització dels espais d'aprenentatge
9. Distribució del temps
10. Selecció i organització dels recursos i materials
11. Mesures d'atenció a les diferències individuals

1. Característiques i principis pedagògics de l'etapa

L'Educació Infantil constitueix l'etapa educativa amb identitat pròpia que atén xiquets i xiquetes des de que s'incorporen al sistema educatiu fins que tenen sis anys.

La finalitat de l'etapa és contribuir al desenvolupament integral i harmònic dels xiquets i les xiquetes en totes les dimensions: física, emocional, afectiva, sexual, social, cognitiva, artística i cultural, així com potenciar l'autonomia personal, i facilitar que cada xiquet o xiqueta pugui desenvolupar una imatge positiva, equilibrada i igualitària de si mateix d'acord amb les seues característiques personals.

En aquest sentit, l'acció educativa ha d'acollir l'interés i la curiositat d'aprenentatge, la iniciativa de fer preguntes i de comprendre el món que l'envolta; l'habilitat de buscar respostes creatives a reptes que se li plantegen, i la capacitat de relacionar-se, comunicar-se i aprendre de manera conjunta que té el xiquet o la xiqueta.

D'altra banda, quants als principis pedagògics de l'etapa d'Educació Infantil, destaquem els següents:

1. L'escola ha d'entendre's com un espai de benestar i d'aprenentatge. La pràctica educativa s'ha de basar en el joc, l'experimentació i en experiències d'aprenentatge significatives de la vida quotidiana. S'ha de dur a terme en un ambient segur, en què el xiquet o la xiqueta se senta una persona atesa, estimada, acceptada i pugui integrar-se en el grup.
2. L'acció educativa en esta etapa, en col·laboració amb les famílies, buscarà el desenvolupament integral i harmònic de la xiqueta i el xiquet. Així mateix, ha de considerar-la o considerar-lo com una persona competent per poder facilitar el màxim desenvolupament de totes les seues potencialitats.
3. S'ha d'atendre progressivament els aspectes relacionats amb el desenvolupament afectiu i la gestió emocional; el moviment, les possibilitats i necessitats del propi cos; la comunicació amb els altres per mitjà dels diferents llenguatges; l'establiment de relacions socials de convivència i respecte; així com l'exploració de l'entorn, dels éssers vius que hi conviuen i de les característiques físiques i socials del medi en què viuen. També s'hi ha d'incloure l'educació en valors, l'educació per al consum responsable i

sostenible així com, la promoció i educació per a la salut a partir de situacions significatives i quotidianes.

4. S'ha d'afavorir que les xiquetes i xiquets adquirisquen autonomia personal i elaboren una imatge de si mateixos positiva, equilibrada i igualitària, lliure d'estereotips discriminatoris.
5. S'ha de fomentar el desenvolupament de tots els llenguatges i maneres de percepció específics d'aquestes edats per a desenvolupar el conjunt de les seues potencialitats, respectant l'específica cultura de la infància que defineixen la Convenció sobre els Drets del Xiquet i les observacions generals del seu comitè.
6. D'igual manera, sense que resulte exigible per a afrontar l'Educació Primària, es pot afavorir una primera aproximació a la lectura i a l'escriptura a partir de textos significatius, en diferents formats, així com experiències d'iniciació en destreses logicomatemàtiques que tinguen sentit en situacions de la vida quotidiana; es poden utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació com a recursos que afavoreixen el pensament creatiu, en l'expressió visual i musical, així com qualssevol altre que determine la conselleria competent en matèria d'educació.
7. L'escola ha d'integrar la diversitat present en un entorn cada vegada més global, multicultural i multilingüe. Això suposa tot un repte, alhora que una oportunitat per a generar nous aprenentatges. En este context, fomentar actituds de curiositat i respecte envers les llengües oficials, el valencià, com a llengua pròpia del territori, i el castellà, així com per les llengües familiars no curriculars, facilitarà la inclusió social i, alhora, permetrà avançar cap a la igualtat d'oportunitats.
8. Cal afavorir les primeres exposicions a una llengua estrangera, sobretot en el segon cicle d'aquesta etapa mitjançant la interacció espontània.

2. Característiques del grup

Ens trobem amb un grup de 10 xiquets i xiquetes amb nivells maduratius, necessitats i interessos molt diferents. A més, és una classe amb una diversitat molt extensa, comptant amb set nacionalitats distintes.

La majoria dels infants han estat al grup des dels 2 o 3 anys, la qual cosa es reflexa en els seus vincles i en la ràpida adaptació al ritme diari de l'escola. Un parell de xiquets van ser escolaritzats el curs passat, estant totalment adaptats i acceptats dins del grup i, en este curs de 5 anys, s'ha incorporat recentment un nou xiquet d'origen ucraïnès que encara està adaptant-se al centre, els companys i, sobretot, l'idioma.

En relació a necessitats individuals, destaquem una xiqueta amb Trastorn de l'Espectre Autista (TEA), la qual compta amb el suport de les especialistes d'AL i PT, així com dels educadors d'Educació Especial. L'alumna està escolaritzada des dels dos anys i està totalment adaptada al centre i les rutines diàries, així com integrada al grup de companys i companyes.

A nivell general, és un grup molt actiu, amb necessitat de moviment i canvis constants, i també prou demandant. És un grup que gaudeix del moment de joc lliure als racons que tenim a la classe, ja siga a la zona de la casa i el mercat, o a la part de les construccions i els animals. Cada vegada mostren un joc més complex i unes converses més elaborades, fet aval·lat per l'evolució del seu vocabulari i discurs.

3. Objectius generals d'etapa

Els objectius generals d'aquesta etapa venen determinats pel Decret 100/2022, de 29 de juliol, pel qual s'estableix l'ordenació i el currículum de l'Educació Infantil. Aquests objectius són els següents:

- a) Conèixer el seu propi cos i el dels altres, així com les seues possibilitats d'acció i aprendre a respectar les diferències.
- b) Observar i explorar el seu entorn familiar, natural i físic amb una actitud de curiositat

i respecte, i participar en activitats socials i culturals de la comunitat.

c) Adquirir progressivament autonomia en les situacions de la vida quotidiana.

d) Desenvolupar les seues capacitats emocionals i afectives per a formar-se una imatge positiva de si mateixos, establint vincles segurs amb les persones adultes i amb altres xiquets i xiquetes.

e) Relacionar-se amb els altres en igualtat i adquirir progressivament pautes elementals de convivència i relació social, així com exercitar-se en l'ús de l'empatia i la resolució pacífica de conflictes, desenvolupant actituds d'interés i ajuda, i evitant qualsevol tipus de violència.

Amb aquest mateix objectiu, les mesures organitzatives, metodològiques i curriculars que s'adopten s'han de regir pel reconeixement dels drets de les xiquetes i xiquets i pels principis del disseny universal d'aprenentatge (DUA).

f) Promoure, aplicar i desenvolupar les normes socials que fomenten la igualtat de drets i responsabilitats de les persones, des d'una perspectiva d'igualtat de tracte i no discriminació.

g) Comunicar i representar la realitat a través dels diferents llenguatges i formes d'expressió.

h) Explorar les destreses relatives al pensament logicomatemàtic, la lectura i l'escriptura, el moviment, el gest i el ritme des de les situacions quotidianes i contextualitzades.

i) Descobrir la riquesa multilingüe i multicultural present en la societat, on conviuen la llengua pròpia i oficial, el valencià, i el castellà, llengua cooficial, a més d'altres llengües familiars i desenvolupar actituds positives envers esta diversitat.

j) Desenvolupar habilitats comunicatives en les dues llengües oficials i iniciar-se en la descoberta d'una llengua estrangera.

4. Sabers bàsics

Els sabers bàsics queden definits com “...els coneixements, destreses i actituds que constitueixen els continguts propis d'una àrea i l'aprenentatge dels quals és necessari per a l'adquisició de les competències específiques”. Els sabers bàsics estan organitzats de la següent manera:

ÀREA I: CREIXEMENT EN HARMONIA

Bloc A: construcció de la identitat i l'autonomia en relació amb si mateix

1. Imatge global i segmentària del cos: característiques individuals i percepció dels canvis físics.
2. Autoimatge positiva i ajustada davant dels altres. Identificació i respecte a les diferències.
3. Joc exploratori, sensorial, simbòlic, motor i de regles.
4. El moviment com a font d'aprenentatge i desenvolupament.
5. Control dinàmic: coordinació general, equilibri, coordinació visomotriu. Desplaçaments en diferents espais.
6. Control estàtic: respiració, tonicitat, relaxació i autocontrol.
7. Estratègies per a desenvolupar la seguretat en si mateix, el reconeixement de les seues necessitats, possibilitats i limitacions.
8. Estratègies per a manifestar i regular les necessitats bàsiques en relació amb el benestar personal.
9. Participació en els hàbits i les pràctiques sostenibles i responsables relacionades amb l'alimentació, la higiene, el descans, l'autocura i la cura de l'entorn.
10. Actituds de prudència davant de situacions de risc o perill.
11. Estratègies per a compartir pensaments i planificar accions que ajuden a resoldre un problema o una tasca de manera creativa en situacions de la vida quotidiana.
12. Seguretat i confiança en les pròpies possibilitats d'aprenentatge i satisfacció pels progressos aconseguits.
13. Compromís en jocs, situacions i activitats.

Bloc B: construcció de la identitat i l'autonomia en relació amb els altres

1. La transició del grup familiar al grup social de l'escola.
2. L'amistat com a element de protecció, de prevenció de la violència i de desenvolupament de la cultura de la pau.
3. Fórmules de cortesia i interacció social positiva.
4. Sentit de pertinença al grup i relacions amb les persones del seu entorn.
5. Les primeres organitzacions socials: la família, la casa, l'escola i altres grups socials. Característiques, funcions i relacions.
6. Estratègies per a la resolució pacífica i dialogada de conflictes sorgits en les interaccions amb els altres.

7. Pautes bàsiques de convivència que incloguen el respecte a les diferències i la igualtat de gènere.
8. Estratègies per a proposar, comunicar i participar activament en la presa de decisions de situacions de la vida quotidiana

ÀREA II: DESCOBRIMENT I EXPLORACIÓ DE L'ENTORN

Bloc A: observació i experimentació de l'entorn immediat físic i natural

1. Sensacions, el sentit socioemocional dels descobriments mitjançant l'experiència en el món que els envolta.
2. Interés, curiositat i actitud de respecte durant l'exploració.
3. Qualitats o atributs dels objectes, des de la integració sensorial del món.
4. Relacions d'ordre, classificació, agrupació, comparació i correspondència.
5. Característiques, propietats i comportaments d'objectes i materials.
6. Exploració de la capacitat, el pes, la grandària, el volum, les mesclures i els transvasaments.
7. Els objectes, les eines i la relació que tenen amb l'ésser humà en diversos contextos experimentals pròxims a la xiqueta o el xiquet.
8. Nocions espacials bàsiques en relació amb el propi cos, els objectes i les accions, tant en repòs com en moviment.
9. Quantificadors bàsics contextualitzats: funcionalitat dels números en la vida quotidiana, situacions de mesura. El temps i l'organització d'aquest.
10. Les necessitats dels éssers vius i les diferències amb els objectes inerts des de les experiències més pròximes a la infància.
11. Els canvis en els éssers vius, objectes, materials i elements de l'entorn pròxim: creixement, transformacions, processos i reaccions elementals i perceptibles.
12. Elements naturals. Les relacions bàsiques entre els éssers humans, els animals i les plantes. Repercussió en la vida quotidiana.

Bloc B: curiositat, iniciació al pensament científic i al raonament lògic des de la creativitat

1. Les relacions entre el que es coneix i el que és nou.
2. La interacció en l'entorn social, físic i natural.
3. Estratègies d'investigació elementals: observació, experimentació, formulació i comprovació d'hipòtesi.

4. Iniciativa en la planificació seguint procediments científics en l'entorn pròxim.
4. Processos i eines per a proposar, anticipar i comunicar solucions a problemes senzills del seu entorn des del descobriment, la creativitat i la imaginació.
5. Autoavaluació i coavaluació dels plantejaments i dels resultats trobats.
6. Satisfacció pròpia i compartida en els processos i els descobriments.
7. Sentit numèric, sentit de la mesura i sentit espacial.

Bloc C: valoració, respecte, cura i acció sobre l'entorn

1. Repercussió dels elements i fenòmens naturals en la vida de les persones en el seu entorn pròxim.
2. La influència de les accions de les persones en el medi físic i natural. Exemples senzills sobre efectes del canvi climàtic.
3. La indagació sobre l'entorn: observació, curiositat i descobriment.
4. Introducció bàsica a les energies en general i a les energies netes i naturals, així com al concepte de sostenibilitat des d'actituds respectuoses en el seu entorn pròxim.
5. Les accions de l'ésser humà i la repercussió que tenen en el medi.
6. Cura i respecte cap als éssers vius i els entorns que habiten.

ÀREA III: COMUNICACIÓ I REPRESENTACIÓ DE LA REALITAT

Bloc A: descobriment dels llenguatges

1. Qualitats expressives i creatives dels diferents materials i objectes quotidians: naturals, artificials i de rebuig.
2. Possibilitats creatives i comunicatives d'aplicacions i eines digitals.
3. La imatge i el so en l'entorn físic i virtual.
4. Aproximació al llenguatge sonor i a les possibilitats expressives i creatives de la veu, el cos, els objectes quotidians de l'entorn i els instruments.
5. Identificació i discriminació visual i auditiva.
6. Cançons i altres manifestacions musicals i artístiques. Sentiments, emocions i accions que suggereixen.
7. Cura de la veu. Relaxació i intensitat vocal.
8. El gest, el moviment, la mímica, la dansa i el teatre. Interès i participació.
9. Materials específics i inespecífics, eines, tècniques i elements en les representacions plàstiques.

10. Jocs d'expressió corporal i dramàtica.
11. Intenció expressiva i el desig de comunicar-se a partir de les produccions artístiques.
12. Aproximació als codis de representació gràfica: dibuix, imatges, símbols, signes i nombres en diferents suports. Usos socials de la comunicació.

Bloc B: possibilitats comunicatives i expressives del llenguatge verbal

1. Comprensió de missatges orals en les dues llengües oficials.
2. Articulació de paraules i estructures senzilles. Jocs d'imitació lingüístics, de percepció auditiva i consciència fonològica.
3. Interés per participar en interaccions orals diferents situacions de comunicació.
4. Expressió de missatges que responguen a les seues necessitats i interessos i sobre situacions diferents: quotidianes, viscudes o imaginades.
5. Estratègies i convencions socials de l'intercanvi lingüístic en situacions comunicatives que potencien el respecte i la igualtat: atenció, escolta activa, torns de diàleg i alternança.
6. Usos socials de la lectura i l'escriptura. Models lectors de referència.
7. Textos orals formals i informals en les dues llengües oficials amb suports d'altres llenguatges.
8. Repertori lingüístic: situacions i funcions comunicatives i representatives. Converses col·lectives, lèxic en les llengües oficials i discurs.
9. Aproximació a la llengua estrangera. Elements per a una comunicació funcional bàsica.
10. Relats orals en llengua estrangera.

Bloc C: patrimoni i cultura

1. Les manifestacions artístiques musicals, plàstiques, visuals, audiovisuals i gastronòmiques del seu entorn com a part del patrimoni.
2. Celebracions, costums i jocs tradicionals de la cultura pròpia de la Comunitat. Estima per les senyes d'identitat etnoculturals presents en el seu entorn.
3. Els espais lletrats i culturals, com a fonts d'informació i gaudir.
4. Característiques i possibilitats representatives de diversos gèneres literaris infantils de diferents cultures (contes, relats, endevinalles, teatre, embarbussaments, poesia, faules, rondalles, llegendes, cançons de bressol...).

5. Actitud positiva cap a la diversitat lingüística i cultural de l'entorn social i escolar.
6. Interès per l'ús del valencià en qualsevol situació, especialment quan no és la llengua habitual.
7. Curiositat i interès pels aspectes diferencials de les llengües estrangeres, en comparació de les llengües oficials

5. Competències clau i competències específiques per àrees

Les competències clau es defineixen com “...els acompliments que es consideren imprescindibles perquè els infants puguin progressar amb garanties d'èxit en l'itinerari formatiu, i afrontar els principals reptes i desafiaments globals i locals”. Aquestes són:

- Competència en comunicació lingüística
- Competència plurilingüe
- Competència matemàtica i competència en ciència, tecnologia i enginyeria
- Competència digital
- Competència personal, social i d'aprendre a aprendre
- Competència ciutadana
- Competència emprenedora
- Competència en consciència i expressió culturals

D'altra banda, també al Decret 100/2022 queden definides les competències específiques com “...els acompliments que l'alumnat ha de poder desplegar en activitats o en situacions en què es requereixen els sabers bàsics de cada àrea”. A continuació s'especifiquen les competències específiques segons les tres àrees curriculars:

ÀREA I: CREIXEMENT EN HARMONIA

Competència específica 1: Explorar i experimentar les necessitats i possibilitats del cos per mitjà del moviment en diversos espais, i mostrar seguretat, respecte i confiança.

Competència específica 2: Manifestar i compartir emocions, sentiments, necessitats, interessos i pensaments en situacions de la vida quotidiana amb respecte i seguretat.

Competència específica 3: Establir interaccions amb els seus iguals i els adults de l'entorn social més pròxim per mitjà de vivències quotidianes i valorar la importància

de la cura, l'amistat, el respecte i l'empatia.

Competència específica 4: Mostrar comportaments i actuacions concordes amb el propi benestar físic, mental, social i emocional, de cura de l'entorn pròxim i d'iniciació al consum responsable en situacions habituals de la vida quotidiana.

Competència específica 5: Prendre iniciativa, planificar i seqüenciar la pròpia acció, de manera individual o en grup, amb la finalitat d'afrontar reptes i resoldre tasques o problemes senzills en el context del dia a dia.

ÀREA II: DESCOBRIMENT I EXPLORACIÓ DE L'ENTORN

Competència específica 1: Identificar algunes característiques bàsiques, propietats i atributs destacats en materials, objectes, fenòmens habituals, éssers vius i les relacions que tenen mitjançant l'exploració sensorial de l'entorn.

Competència específica 2: Dur a terme investigacions senzilles, individuals i grupals, orientades a explorar objectes, éssers vius, fenòmens i successos de l'entorn pròxim utilitzant destreses logicomatemàtiques, científiques i tecnològiques elementals.

Competència específica 3: Identificar i intervindre en les accions i situacions presents en la vida quotidiana que posen en risc la sostenibilitat de l'entorn pròxim, mitjançant la cura i la conservació d'aquest i el benestar de les persones, i reconèixer les relacions bàsiques entre si.

ÀREA III: COMUNICACIÓ I REPRESENTACIÓ DE LA REALITAT

Competència específica 1: Explorar i utilitzar materials, tècniques, instruments i codis dels diversos llenguatges, i ajustar-ne l'ús a les característiques de les situacions quotidianes de comunicació.

Competència específica 2: Comprendre missatges i representacions senzilles de la vida quotidiana per mitjà de diversos llenguatges, prenent com a base coneixements i recursos de la seua pròpia experiència.

Competència específica 3: Expressar sentiments, idees i pensaments propis utilitzant els diversos llenguatges de manera personal i creativa en contextos escolars i familiars.

Competència específica 4: Interactuar en situacions quotidianes utilitzant les dues llengües oficials en el context escolar mitjançant funcions comunicatives bàsiques i valorar la riquesa comunicativa que això suposa.

Competència específica 5: Mostrar interès per participar en situacions comunicatives

orals del context escolar en les quals s'utilitza una llengua estrangera.

Competència específica 6: Identificar, valorar i participar de les diferents manifestacions culturals presents en l'escola i en l'entorn pròxim interactuant amb els altres, des del respecte a la diversitat.

6. Avaluació: observacions i documentacions pedagògiques

L'avaluació a l'Educació Infantil ha de ser global i contínua, és a dir, es considera com una part integrada de tots els moments d'ensenyament-aprenentatge, i no com un registre o presa de decisions al final de cada trimestre.

L'avaluació, a més, és qualitativa i positiva: qualitativa, perquè explica l'evolució dels xiquets i xiquetes sense valorar-ne els resultats ni atorgar-hi qualificacions; i positiva, ja que ha de centrar-se a reconèixer els processos individuals i capacitats de cada xiqueta o xiquet, i no en les seues limitacions.

En aquest sentit, l'observació directa i sistemàtica, així com la documentació pedagògica, constitueixen dues de les estratègies de l'avaluació contínua d'aquesta etapa. A banda d'aquestes, també cal incloure diversos instruments que utilitzem per a la recollida i el registre de la informació, com són:

- Carpeta individual, entregat trimestralment a les famílies
- Informes d'avaluació individualitzats, un per trimestre
- Recull de converses, diàlegs i assemblees

Si anem al Decret 100/2022, l'article 2 defineix els criteris d'avaluació com "*...els referents que indiquen els nivells d'acompliment esperats en el xiquet o la xiqueta en les situacions a les quals es refereixen les competències específiques de cada àrea en un moment determinat del seu procés d'aprenentatge*". A continuació es detallen els diferents criteris d'avaluació distribuïts per àrees:

ÀREA 1: CREIXEMENT EN HARMONIA

1. Identificar i controlar les parts del cos, les seues possibilitats, les limitacions i

característiques, de manera global i segmentària.

2. Identificar i acceptar les diferències entre el propi cos i el dels altres.
3. Adequar el moviment del cos a les particularitats i característiques de cada situació.
4. Ser conscient i expressar les necessitats personals bàsiques amb persones adultes de l'entorn pròxim.
5. Expressar i compartir amb adults i iguals pensaments, inquietuds, preferències i emocions d'un mateix.
6. Reproduir conductes, accions o situacions de l'entorn social a través del joc en interacció amb els seus iguals.
7. Adoptar estratègies senzilles de regulació emocional.
8. Establir vincles d'afecte amb adults i iguals de manera respectuosa i allunyada d'estereotips que generen desigualtat i exclusió.
9. Participar activament en situacions escolars que requerisquen reflexió i presa de decisions i afavorisquen un clima de convivència.
10. Adoptar hàbits d'higiene personal, neteja i ordre relacionats amb les situacions quotidianes.
11. Respectar la seqüència temporal associada als esdeveniments i les activitats quotidianes i desenvolupar comportaments respectuosos cap a les altres persones.
12. Identificar i evitar situacions perilloses que contribuïsquen a previndre accidents.
13. Afrontar xicotetes adversitats i prendre decisions, manifestar actituds de superació, sol·licitar i prestar ajuda.
14. Planificar i organitzar accions per a arribar a una meta realista o resoldre problemes senzills de la vida quotidiana.
15. Mostrar satisfacció i seguretat en els comportaments i al parlar sobre si mateix.

ÀREA 2: DESCOBRIMENT I EXPLORACIÓ DEL ENTORN

1. Explorar i identificar materials i objectes de l'entorn pròxim sobre la base dels seus atributs, des de la curiositat i l'interès.
2. Establir relacions entre objectes, materials i elements a partir de les qualitats, les propietats i els atributs que tenen, que els permeten identificar-los, relacionar-los i diferenciar-los.
3. Emprar els quantificadors bàsics de complexitat creixent en el context del joc i en la interacció amb els altres.
4. Localitzar espais habituals i aplicar nocions espacials bàsiques partint del propi cos

i dels elements i objectes de l'entorn en repòs i en moviment (posició, relació i trajectòria, mesura, quantificació, dimensions, estimació i tempteig).

5. Identificar les situacions quotidianes en les quals cal mesurar, i utilitzar el cos o altres materials i eines per a efectuar les mesures.

6. Utilitzar nocions temporals bàsiques per a organitzar la seua activitat i ordenar seqüències.

7. Proposar seqüències d'accions o instruccions per a la resolució de tasques i reptes senzills, i utilitzar quantificadors temporals i ordinals.

8. Plantejar hipòtesis sobre el comportament d'uns certs elements o materials i comprovar-les mitjançant la manipulació i l'actuació sobre aquests.

9. Participar en projectes col·laboratius senzills, compartir i valorar opinions pròpies i alienes, així com expressar les seues conclusions.

10. Prendre decisions, mostrant iniciativa, en la indagació i en la resolució de problemes senzills del seu entorn pròxim, buscant solucions o alternatives creatives i originals.

11. Mantindre l'activitat que està desenvolupant, encara que no s'obtinguen els resultats esperats, i sol·licitar l'acompanyament en els aprenentatges quan siga necessari.

12. Mostrar una actitud de respecte i cura cap al medi natural en el seu entorn pròxim.

13. Identificar algun exemple de l'impacte positiu o negatiu d'algunes accions humanes sobre el medi natural de l'entorn pròxim.

14. Intervindre en les situacions pròximes en què calga la cura d'u mateix i de l'entorn físic, natural i social.

15. Identificar els trets bàsics comuns i diferents entre éssers vius i inerts.

16. Establir alguna relació senzilla entre el medi natural i social a partir de l'observació i la identificació d'alguns fenòmens naturals.

ÀREA 3: COMUNICACIÓ I REPRESENTACIÓ DE LA REALITAT

1. Utilitzar els diferents llenguatges en el seu entorn immediat i experimentar les possibilitats dels materials, tècniques i els instruments propis d'aquests llenguatges.

2. Identificar algunes de les característiques pròpies dels diferents llenguatges i la seua funcionalitat en situacions quotidianes, a més de mostrar interès i iniciativa pels codis convencionals i no convencionals.

3. Elaborar creacions senzilles en qualsevol dels llenguatges (plàstiques, musicals,

dramàtiques, corporals...) i participar activament en el treball en grup quan calga.

4. Participar en propostes de manera que el seu moviment i expressió lliure s'ajusten harmònicament a l'espai i als altres.

5. Prendre la iniciativa en la interacció social i gaudir de les situacions comunicatives amb una actitud respectuosa.

6. Interpretar i ajustar la reacció a missatges senzills i les intencions comunicatives dels altres, en les quals mostrar una actitud curiosa i responsable.

7. Expressar i comunicar emocions, pensaments i preferències pròpies, gaudir del procés creatiu i compartirles amb els altres.

8. Utilitzar diverses eines o aplicacions digitals intuïtives i visuals per a expressar-se i comunicar-se de manera creativa.

9. Adquirir el repertori comunicatiu en les dues llengües oficials i ajustar-lo a les particularitats de les situacions quotidianes de l'àmbit escolar, així com als interlocutors.

10. Identificar la pluralitat lingüística i cultural del seu entorn i manifestar interès per altres llengües, ètnies i cultures.

11. Participar en interaccions comunicatives orals, bàsiques i senzilles en llengua estrangera relacionades amb rutines i situacions quotidianes.

12. Recórrer a la biblioteca de l'aula o del centre escolar i a qualsevol espai lletrat com a font d'informació i gaudi, amb respecte cap a les normes d'ús.

13. Mostrar interès i gust en activitats d'aproximació a gèneres de la literatura infantil i de l'entorn pròxim, tant individualment com en contextos de diàleg.

14. Participar en les manifestacions culturals presents en l'entorn pròxim i conèixer les més identificatives de la Comunitat Valenciana.

7. Situacions d'aprenentatge

Les situacions d'aprenentatge es defineixen com *"...els contextos que impliquen el desplegament per part de la xiqueta o el xiquet d'actuacions associades a competències clau i competències específiques, i que contribueixen a l'adquisició i desenvolupament d'aquestes"*.

El caràcter globalitzador dels aprenentatges d'aquesta l'etapa orienta la descripció i

definició de situacions d'aprenentatge globals, de manera que se superen les tres àrees, partint de contextos reals en els quals tot es presenta d'una manera integrada i connectada, i en els quals es donen situacions que permeten aprenentatges de naturalesa diferent.

Així, les situacions d'aprenentatge han de plantejar un repte o problema d'una certa complexitat, la resolució del qual implica la mobilització de manera integrada dels sabers bàsics adquirits, a partir de la realització de diferents tasques i activitats.

Per a poder fer-ho, es proposa dissenyar situacions d'aprenentatge estimulants, significatives i integradores, contextualitzades i respectuoses amb el procés de desenvolupament integral dels infants en totes les seues dimensions. A més, han de tindre en compte les seues potencialitats, interessos i necessitats, així com les diferents maneres de comprendre la realitat en cada moment de l'etapa, sense oblidar que han d'estar vinculades amb els desafiaments del segle XXI i els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS).

Pel que fa a la nostra aula en particular, treballem de la següent manera:

- Propostes d'aprenentatge contextualitzades relacionades amb la lectoescriptura i el pensament lògic-espacial.
- Projectes de treball que sorgeixen dels interessos i motivacions de l'alumnat.
- Celebració de festivitats i efemèrides (Halloween, Castanyera, Carnestoltes, Magdalena, dia de la pau, dia del llibre...)
- Tallers anuals intercicle (Arts & Crafts, taller de contes, Música i Educació Física)
- Ambients d'aprenentatge (Construccions i Minimóns, El barri, i Arts Escèniques)

8. Organització dels espais d'aprenentatge

En Educació Infantil es consideren didàctics tots els moments i situacions escolars. L'aprenentatge és globalitzat, per la qual cosa, totes les situacions, incloses les no lectives, són d'aprenentatge. És a dir, l'alumne/a aprèn tant quan està treballant en

classe, com quan està adquirint hàbits i normes i, sobretot, quan està jugant.

Per a promoure els diferents tipus d'aprenentatges l'aula s'ha organitzat de la següent manera:

- * Espai d'encontre, al qual organitzem el dia, realitzem les rutines diàries i fem treball en gran grup.

- * Espai de treball, a on tenim les taules per a dur a terme les propostes d'aprenentatge (dels racons de lecto i de lògica-matemàtica) i diferents activitats.

- * Espai de lectura, on s'exposen diversos contes que van canviant segons els interessos de l'alumnat o les estacions de l'any.

- * Espai de joc simbòlic, on trobem el racó de la casa (amb la cuina, la taula i els bebés) així com el mercat.

- * Espai de construccions, el qual compta amb diferents materials, tant estructurats com no estructurats, per a desenvolupar la creativitat i afavorir la imaginació i la socialització.

- * Espai flexible per a diferents propostes, al qual podem trobar diferents propostes de motricitat fina encaminades a treballar l'atenció, la coordinació òculo-manual, la concentració, la destressa, etc.

D'altra banda, hem de destacar que els espais externs a l'aula també són educatius i, per tant, són utilitzats continuament. Ens referim al passadís, les aules dels altres nivells d'infantil, els espais utilitzats per als ambients, el pati d'infantil, etc.

9. Distribució del temps

Els xiquets i les xiquetes d'aquesta etapa necessiten, durant la jornada escolar, moments de treball i moments de joc. La seua atenció és molt curta, per la qual cosa necessitem canviar d'activitat molt a sovint. Per tal de crear una rutina i que els xiquets i xiquetes assoleixen diversos d'hàbits i normes que els faciliten autonomia i autoestima, és necessari establir un horari flexible i adequat a les seues necessitats, que s'anirà repetint cada dia.

Així, els moments del dia a dia es distribuïran de la següent manera:

- Entrada: moment de socialització i cura de les seues pertinences (jaqueta, motxilla,

botella d'aigua).

- Assemblea: moment d'encontre on realitzem les rutines diàries, compartim vivències i sentiments, i fem treball de gran grup.
- Propostes d'aprenentatge o Projecte de treball: en xicotet grup i/o de manera individual, on treballem la lectoescriptura, la lògica-matemàtica, la grafomotricitat creativa...
- Hàbits d'higiene (abans d'esmorzar i després del pati) i d'alimentació, seguit del moment de pati.
- Moments de descans, on es crea un ambient relaxant amb música suau per a poder tornar a la calma.
- Tallers internivell (Arts & Crafts, taller de contes) / Especialistes (Educació Física i Música) / Ambients d'aprenentatge (Arts escèniques, construccions i minimóns, i joc simbòlic).
- Recollida de les pertinences i tancament del dia, i eixida.

10. Selecció i organització dels recursos i materials

Ens referim a tots els materials, estructurats i no estructurats, que s'utilitzen per a fer que el procés d'aprenentatge siga més interessant, efectiu i motivador. Aquests han de despertar la curiositat, la imaginació, la creativitat... Els materials que utilitzem són:

- * Fungible: material propi de treball (retoladors, colors, llapis, etc...).
- * No fungible: joguets, mobiliari de l'aula, material no estructurat, peces soltes...
- * Material didàctic: contes, lletres de l'abecedari, puzzles, construccions, blocs lògics.
- * De creació pròpia: elaborat per la mestra per a utilitzar als diferents racons de treball i propostes d'aprenentatge.

En relació als recursos humans, remarcuem que mantenim una comunicació fluida i constant, i ens coordinem en tot moment amb tot l'equip docent que interactua amb l'alumnat (mestre de música i d'EF, AL, PT, recolzament i diferents tutores del cicle), per a poder així desenvolupar, d'una forma efectiva, tots els tallers i activitats.

11. Mesures d'atenció a les diferències individuals

Partint de les característiques pròpies de cada xiquet i xiqueta del grup, s'atendrà a les diferències individuals de cadascú. Per això, s'adaptaran tots els moments educatius al seu ritme, maduresa i necessitats. D'aquesta manera, es tindran en compte els interessos, coneixements previs, motivacions i necessitats individuals i grupals per dur a terme totes les situacions d'aprenentatge necessàries per aconseguir les competències establertes.

La nostra resposta educativa es fonamenta en els següents criteris:

1. Enfocament global i preventiu per afavorir el desenvolupament de totes les dimensions de l'infant (emocional, cognitiva, comunicativa, motriu i social).
2. Mesures nivell aula (II). Organització, metodologies i espais per tal de garantir l'accés i participació de tot l'alumnat. Per exemple: ritmes flexibles, llenguatge visual, joc simbòlic, i espais tranquils.
3. Observació sistemàtica i detecció precoç. Per aquest motiu es documenta el procés i, si cal, es plantegen adaptacions ajustades a cada cas de Nivell III.
4. Treball col·laboratiu amb famílies i orientació
5. Entorn acollidor, segur i respectuós on l'alumnat se senta estimat i valorat. Es posa especial èmfasi en la resolució pacífica de conflictes, el respecte per la diferència i l'educació emocional.

A continuació es mostren les mesures que s'apliquen a la nostra etapa:

MESURES DE NIVELL II	
Mesures d'accés	• Adequar l'espai i materials per a facilitar l'accessibilitat • Distribució de l'aula de manera ordenada i predictable • Horari diari visual a l'aula • Etiquetar el material • Ús de ferramentes TIC: pissarres digitals
Mesures d'aprenentatge	• Treballar les competències clau i objectius de desenvolupament sostenible de manera transversal

Mesures de participació

- Assemblea i altres maneres de treballar l'expressió oral, com el Programa d'Estimulació del Llenguatge Oral
- Programacions d'aula personalitzades a les necessitats de tot el grup (activitats multinivell i DUA-A)
- Anticipar el dia i les situacions d'aprenentatge (de manera oral i amb horari pictogràfic)
- Metodologies actives: ambients d'aprenentatge, tallers, projectes de treball, propostes d'aprenentatge.
- Actuacions transversals per a la igualtat i la convivència. Treballar els valors d'igualtat, respecte, convivència...
- Activitats d'acció tutorial de cohesió grupal, educació emocional, inclusió, igualtat de gènere...
- Consensuar normes d'aula i exposar-les de manera visual a l'aula
- Donar responsabilitats dins l'aula: encarregat o encarregada del dia
- Ús d'estratègies de relaxació: racó de la calma, ioga, mindfulness...

MESURES DE NIVELL III**Mesures d'accés**

- Accessibilitat personalitzada amb mitjans comuns (per eliminar barreres sensorials reduïm el soroll de les cadires posant pilotes a les potes, per eliminar barreres cognitives senyalitzem els espais de l'aula amb suports visuals...)
- Coordinació amb serveis educatius de intervenció especialitzada (UEO...)

Mesures d'aprenentatge

- Adequació personalitzada (supervisió de l'alumnat en les tasques, assegurar que l'alumnat ha comprés les instruccions, anticipar canvis, resumir les tasques, activitats en diferents nivells d'aptituds, adaptació de metodologies i materials, oferir diferents opcions per avaluar...)
- Reforç pedagògic a través de la codocència, així com el reforç ordinari dins l'aula

Mesures de participació

- Actuacions d'acompanyament personalitzat: consensuar entre l'equip educatiu unes pautes mínimes amb un alumne/a
- Reforç positiu
- Protocol d'acolliment amb l'alumnat nouvingut

A l'aula comptem amb una alumna amb mesures de nivell IV i, per tant, amb un Pla d'Atenció Personalitzat (PAP). Dins d'aquest pla es contemplen les següents mesures educatives:

- Programa personalitzat per a l'adquisició i ús funcional de la comunicació, el llegatge i la parla, amb una intensitat de suport alta.
- Programa personalitzat per al desenvolupament de l'autonomia personal, amb una intensitat de suport alta.